

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 1. De nomine, & definitione matrimonii,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

LIBER SEXTVS, ET TOTIVS OPERIS TRIGE- SIMVS PRIMVS.

DE MATRIMONII SACRAMENTO.

DIVERSOS autores de matrimonij sacramēto tractantes refert Henriquez in 1. par. suæ summæ initio lib. 11. Quibus nouissime ex nostris accessit Thomas Sanchez latissime quæ ad illud spectant bipartito opere persequens. In iure autem canonico apud Gratianum de eodem habentur decem causæ integræ, nempe 27. & sequentes usque ad 36. inclusivæ: nisi quod in 33. causâ interserantur distinctiones de penitentia. In reliquis vero partibus eiusdem iuris habetur totus quartus liber Decretalium Gregorii. Item totus quartus Sexti, & Clementinarum, ad quorum intelligentiam multum conducit Epitome eiusdē libri quarti, quam scripsit Covarruias. Considerabimus autem primo, ipsū matrimonij sacramentum secundum se absolute; secundo, ipsius causas; tertio, impedimenta; quarto adiuncta ei antecedenter; quinto, adiuncta comitanter; sexto, adiuncta consequenter.

TRACTATUS I.

De Matrimonij sacramento secundum se absolute.

Ic consideranda occurrūt primo, matrimonij nomen, & definitio; secundo, necessitas & institutio; tertio, consensus quo perficitur; quarto, vinculum quo adstringit contrahentes illud; quinto, eius divisiones.

CAPVT I.

De nomine, & definitione Matrimonij.

SUMMARIUM.

- 1 Nomina quibus istud sacramentum appellatur, & eorum ratio.
- 2 Definitio matrimonij, & cuiusmodi contractus sit matrimonium in noua lege.
- 3 Aliquot partium eiusdem definitionis breuis declaratio.
- 4 De eo quod in Christiana lege unus vir non potest simul habere plures uxores.
- 5 De consensu quo perficitur contractus matrimonij.
- 6 Consensus in contractum matrimonij est implere in copulam coniugalem: quod non impedit quin de communi consensu coniuges possint ab hac abstinere: quodque ea nondum completa, unus possit sine alterius consensu ingredi religio.
- 7 Matrimonium tanquam verum sacramentum nouæ legis vim habet conferendi gratiam sanctificantem.

Na.

MATRIMONIUM nomen habet à matre, inquit Covarr. in citata epitome par. 2. cap. 1. in initio: siue quia ob id positum debet femina nubere ut mater fiat: siue quia in procreatione liberorum, ad quam matrimonij instituitur, maior ratio habetur matris quam patris, propter illius munia in ferendo vtero, & in edenda ac educanda prole, quæ illam facilius ac certius cognoscit: vnde ceteri potest dictum matrimonium quasi matris munium, sicut bona fortunæ dicuntur patrimonium ob patris in illis acquirendis & conservandis præceptum munus.

Ipsū quoque, connubij & nuptiarum nomine significatur, ut notat Sanchez in præmio, num. 4. Ab obnubendo,

seu velando, quia quasi nube obtegitur: mulier velamine dum benedicitur, quo inferiorem viro illicque subditam se esse cognoscat, exemplo Rebecca, quæ Genes. 24. viso viro suo Isaac ambulante, ac veniente ei obviam, caput suum velauit.

Dicitur etiam coniugium ab effectu, eo quod virum & feminam coniungat, ut vna caro efficiantur, & idem quasi iugum trahant societate contracta ad prolem procreandam & educandam, & cætera matrimonij onera pariter ferenda.

IAM MATRIMONIUM prout celebratur inter Christianos, & est nouæ legis sacramentum, potest defini: contractus legitimus, mutuus & indissolubilis, inter virum & feminam, quo traditur mutua corporū potestas, & gratia sanctificans coniuges. Cuius definitionis prima pars, contractus, sic accipienda est, ut indicet societatis contractū, quem ad gignendam sobolem vir & femina, approbante Deo inueniunt: cumquæ Christo in lege noua assumptum institutumque in signum rei sacræ: indissolubilis nimirum coniunctionis ipsiusmet Christi & Ecclesiæ, itemque gratiæ sanctificantis; quam conferendū est quoque vis eidem attributa: ita ut ceteri debeat verum sacramentum nouæ legis: quod esse de fide habetur ex Concilio Florentino in instructione Armenorum, & ex Concilio Trident. sess. 7. can. 1. & sess. 24. in initio, & abunde aduersus hæreticos probant Bellarminus in lib. unico De matrimonio, controuersia prima, & Grego. à Val. n. 1. ad D. Thomam romo 4. disput. 10. quæst. 1. punct. 5. Ex quibus sumuntur sequentia documenta.

Primum est: contractum matrimonij legitime inter baptisimo initiatos celebratum, sacramentum esse. quandoquidem tali contractui, ut prædictum est, ratio sacramenti annexa est Christo. Videri potest Bellarm. loco citato cap. 7.

Secundum est: matrimonium esse nullum in ratione sacramenti, quoties in ratione contractus, ex aliquo defectu fuerit nullum, siue diuina siue humana lege. Nec enim ratio matrimonij reperiri potest, vbi vera ratio contractus deest.

Tertium est: illud quod in omni contractu inuenitur, debere necessario inueniri in matrimonio: quale est requirere consensum interiore, explicatum per exteriorem: & contrahi posse cum absente per nuntium, aut procuratorem aut per literas. Pro quo faciunt iura quæ in verbo, *Idoneus*, citat glossa ad cap. finale, De procuratoribus in 6. Vbi tria ad id spectantia statuuntur. Primum est, nō esse procuratorem idoneum ad matrimonium contrahendum quia id non

habuerit speciale mandatum. Secundum talem procuratorem non posse, sicut potest procurator ad alia negotia, alium suo loco deputare, nisi sit ei specialiter commissum, propter magnum periculum, quod ex facto iam arduo posset imminere. Tertium, si reuocatus fuerit a domino antequam contrahat (licet tam ipse quam ea cum qua contraxit reuocationem eiusmodi penitus ignorarent) matrimonium postmodum ab eo contractum nullius momenti existere; cum in eo defuerit consensus eius sine quo firmitatem habere nequit.

3. Secunda pars definitionis *legitimus*, indicat ad verum matrimonium requiri ut contrahatur inter personas legitimas, seu nullum habentes impedimentum quod reddat illud inualidum, iuxta post dicenda in seq. tract. 3.

Tertia pars, *mutuus*, indicat ad verum matrimonium requiri utriusque personae contrahentis consensum interiore, quem altera alteri signo aliquo sensibili explicet; prout in sequenti cap. 3. declarabitur; & constat ex fine memorati cap. finalis, & ex aliis iuribus quae ibidem notat glossa verbo *Nequiuit*.

Quarta pars, *indissolubilis*, indicat quod etsi communiter conueniat contractibus humanis, ut sicut sunt per mutuum consensum, sic etiam possunt per mutuum consensum dissolui, matrimonium tamen indissolubile esse. Ad quod plene intelligendum facient quae dicuntur in seq. cap. 4. De vinculo matrimonij.

4. Quinta pars, *inter virum & feminam*, indicat matrimonium esse tantum inter vnum & vnam: id est, quae non possit inter virum & plures feminas simul contrahi licite, nisi dispensatione diuina, ut expressum est in cap. Gaudemus, De diuort. & aperte sequitur ex eo quod lege diuina id esse prohibitum Christianis definiatur in *Concil. Trident. sess. 24. can. 2. De sacramento matrimonij*. Videri possunt *Bellarminus in lib. vi. de matrimonio, cap. 10.* & *Gregor. a Valent. disput. 10. quest. 1. puncto 3.* Nobis enim sufficit obseruare matrimonium vnius viri cum pluribus vxoribus non esse contra naturam legem: tanquam sola naturalis ratio ostendat tale illicitum esse & inualidum. Non enim ita est: praesertim cum possit seruire procreationi & conseruationi: sed quia ab initio mundi matrimonium institutum est a Deo: attributis ei duabus proprietatibus: altera, ut esset vnus cum vna tantum: altera ut dissolui non posset. Id quod patet ex tali institutione in paradiso terrestri facta, *Genel. 2.* Quando enim dictum est. Erunt duo in carne vna: prior proprietatis: quando vero Relinquet homo patrem & matrem, & adheret vxori suae posterior designata est: interpretari etiam Christo Domino, *Matth. 19.* ut a *Concil. Trident.* notatum est *sess. 24. in i. i. vbi habetur, quod Christus dum verba illa: Erunt duo in carne vna: tanquam a Deo prolata referens dixit; Itaque iam non sunt duo, sed vna caro: apertius docuerit matrimonij vinculo duos tantummodo copulari & coniungi: statimque eiusdem vinculi firmitatem tanto ante ab Adamo pronunciatam, confirmari his verbis: Quod ergo Deus coniunxit, homo non separet.] Quapropter cum Deus postea Patriarchis concessit ut plures haberent vxores, non dispensauit proprie in lege naturae, quasi concessisset eis, ut aliquid contra eandem legem facerent: sed potius dispensauit in lege postiuua, quam in paradiso terrestri, prout dictum est, ipse constituerat.*

5. Sexta pars, *quo traditur mutua potestas corporum*, indicat id quod habetur ex cap. Matrimonium & quatuor sequentibus 27. quest. 2. contractum matrimonij perfici in mutuo coniugum consensu de praesenti; per quem in se mutuo transferunt potestatem corporum in ordine ad vsum coniugij: cuius potestatis virtute, postea iuste a se mutuo petant coniugale debitum, ad matrimonij finem consequendum. Vnde sequitur primo, carnalem copulam non esse de ratione matrimonij, sed tantummodo esse actum, illud consequentem ita ut ante eam sit perfectum matrimonium, quoad vinculum contractus & sanctitatem sacramenti: licet quoad significationem imperfectum sit, ut *Couarr. in Epit. 4. Decret. part. 2. cap. 1. §. vii. in princ.* annotat ex Magistro sentent. & quibusdam aliis. Quae imperfectio consistit in eo, quod coniunctio Christi cum Ecclesia (quam hoc sacramentum significare, ex D. Paulo ad Ephes. 5. traditur in cap. Debitum,

de bigamis, & in *Concil. Trident. loco supra citato*) melius explicatur per matrimonium carnali copula consummatum, per quod coniuges sunt: vna caro argum. cap. 2. De conuersione coniugatorum: quam per non consummatum.

Sequitur secundo, consensum in matrimonium non esse expresse in carnalem copulam; sed solum tacite se implicite, ut in *additionib. ad D. Thom. 3. part. quest. 48. art. 1.* hac ratione docetur: quia consensus in copulam, non debet aliter intelligi, quam prout effectus, implicite continetur in sua causa: nempe quia potestas corporum, quam contrahentes matrimonium transferunt in se mutuo, causa est carnalis copula; sicut potestas vtendi re sua, est causa vsum.

Idem vero tacitus consensus includit duas condiciones. Prior est: si alter coniux petierit debitum: adeo ut possit quis matrimonium contrahere cum proposito nunquam consummari illud, nisi alter coniux exegerit debitum: siq; certo sciret, cum nunquam petiturum, non censeretur habere impedimentum repugnans voto castitatis, sicut non habuit in beata Virgine: quae fuit cum Sancto Ioseph vero matrimonio coniuncta, ex cap. Sufficit, cap. Beata, & cap. Coniuges, 27. q. 2. Posterior conditio est: nisi alter coniugum, post contractum matrimonium ingrediatur religionem: antequam illud consummet: tunc enim quantumvis alter petat debitum: is tamen non tenetur illud soluere, qui vult ingredi religionem ex cap. 2. De conuers. coniug. & ex *Concil. Trident. sess. 24. De sacramento matrimonij, c. 6.* Et ex eo quod naturalis ratio dicit contractum ad Dei gloriam institutum, eiusdem gloriae intuitu mutari possit in melius, si id fiat sine iniuria eius cum quo initium est, sicut accidit in proposito casu, in quo coniux quae relinquitur in saeculo, potest matrimonium inire, ut in eod. cap. 2. expressum est: & loco citato sufficienter significatum a *Concil. Trident.* statuendo matrimonium tunc dirimi.

Vltima pars, *Et gratia sanctificans coniuges*, indicat gratiam sacramenti nouae legis, inesse matrimonio Christianorum: quod certum est de fide ex definitione *Concilij Tridentini sess. 7. De sacramento in genere & sess. 24. De sacramento matrimonij verobique canone primo.* Et probatur: quia gratiam sanctificantem conferre significando, non nisi sacramento nouae legis conuenit: per quod proinde a sacramentis veteris legis maxime distinguitur, congruenter definitione *Concil. Trident. sess. 7. De sacramento in genere, can. 2. & 7. & Concilij Florent. in instruct. Armenorum.* Quam Catholicam doctrinam aduersus sectarios defendunt *Bellarmin. in lib. D. matrim. cap. 2. & aliquot sequentibus, & Gregor. a Valent. in memorata disput. 10. quest. 1. puncto 5.*

Aduerte vero quod auctoribus citatis notat *Sanchez lib. 2. De matrimonio, disput. 10. conclus. 3.* gratiam sacramentalem matrimonij habere duplicem effectum: vnus est concupiscentiam reprimere: alter vero efficere ut coniuges fid. liter sibi assistant, operas suas communicent, ac prolem religiose educant. Ad quos effectus cum facultas detur per matrimonium, consentaneum est dari pariter gratiam, per quam suis temporibus executioni mandentur. Pro cuius repleiore intelligentia, quae antea notauimus in praeced. lib. 26. cap. 6. sub finem prioris sectionis videri poterunt.

CAPVT III.

De necessitate & institutione sacramenti matrimonij.

SVMMARIVM.

- 8 Matrimonium non est necessarium necessitate medij, & quo modo sit, necessitate praeccepti.
- 9 Quando institutum fuerit matrimonium in lege naturae.
- 10 Quando in lege Evangelica.

CERTVM est matrimonium non esse ad salutem necessarium necessitate medij: nec item necessitate praeccepti quoad singulos homines. Vnus enim voti perpetuae castitatis sacris literis consentaneus, & omni tempore in Christi Ecclesia vsurpatus & commendatus, satis ostendit naturam necessitatem imponi. Quoad communitatem vero per illud praec-